

Oikeushallinto-osasto
Koulutusyksikkö

Kirjeenne 19.8.2013
OKM033:00/2012

EHDOTUS UUDEN KORKEAKOULUJEN ERIKOISTUMISKOULUTUKSEN LUOMISESTA

Opetus- ja kulttuuriministeriö on pyytänyt oikeusministeriöltä lausuntoa korkeakoulutettujen uutta erikoistumiskoulutuksen kokonaisuutta valmistelevan työryhmän muistioon. Oikeusministeriö esittää lausuntonaan seuraavan.

Oikeusministeriön koulutusyksikkö sai lausuntopyynnön liittyen työryhmän mietintöön Asiantuntijuus edellä -Korkeakoulutettujen uusi erikoistumiskoulutus. Työryhmä esittää mietinnössään uuden korkeakoulujen erikoistumiskoulutuksen luomista. Uusi erikoistumiskoulutus korvaisi ammattikorkeakoulujen ammatilliset erikoistumisopinnot ja yliopistojen järjestämän erikoistumiskoulutuksen ja erikoistumisopinnot. Koulutuksille on tarkoitus luoda selvät säädökselliset puitteet, jolloin se muodostaa uuden koulutustyyppin tutkintokoulutuksen ja täydennyskoulutuksen rinnalle. Uudistuksen ehdotetaan tulevan voimaan 1.1.2015.

Työryhmän keskeiset esitykset perustuvat korkeakoulujen tutkintoja täydentävän koulutuksen nykytilan analyysiin ja asiantuntijuustutkimukseen.

Työryhmän keskeiset esitykset ovat seuraavat:

- asiantuntijuuden kehittäminen ja työurien pidentäminen edellyttävät koulutuksen kytkeytymistä työelämään ja käytäntöjen reflektiivistä tarkastelua teoreettisten ja käsitteellisten välineiden avulla. Erikoistumiskoulutus perustuu työelämässä toimivien asiantuntijoiden ja sellaiseksi tähtäävien tarpeisiin. Erikoistumiskoulutukset rakentuvat työelämälähtöisyyden ohella korkeakoulujen tutkimus- ja kehittämisosaamiselle ja painoaloille.
- korkeakoulujen erikoistumiskoulutukset ovat työelämässä toimiville henkilöille suunnattuja ammatillista kehittymistä ja erikoistumista edistäviä koulutuksia, joita korkeakoulut järjestävät korkeakoulututkinnon suorittaneille tai vastaavan osaamisen omaaville henkilöille. Erikoistumiskoulutuksen laajuus on vähintään 30 op.
- erikoistumiskoulutuksena voidaan järjestää koulutus, jonka laajuudesta, tavoitteista, kohderyhmästä ja opiskelijan asiantuntemuksen osoittamisesta on sovittu ammattikorkeakoulujen tai yliopistojen keskinäisessä yhteistyössä yhdessä työ- ja

elinkeinoelämän edustajien kanssa. Lisäksi korkeakouluille ehdotetaan erikoistumiskoulutuksen ottamista laadunvarmistusjärjestelmänsä osaksi.

- erikoistumiskoulutusta voidaan toteuttaa vain ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa. Ensisijaisia rahoittajia koulutukselle olisivat työnantajat ja koulutukseen osallistuvat henkilöt. Lisäksi eri ministeriöt voivat ohjata koulutukseen rahoitusta.

- erikoistumiskoulutuksesta perittävän maksun suuruudesta päättää korkeakoulu. Silloin, kun koulutukseen ohjataan julkista rahoitusta, koulutuksista voidaan periä korkeintaan omakustannehintaa eikä koulutusta voi järjestää voiton tavoittelemiseksi.

Oikeusministeriö esittää seuraavat huomioitavat seikat työryhmän esitykseen liittyen:

Oikeusministeriö pitää OKM:n esitystä korkeakoulujen erikoistumiskoulutuksesta tulevaisuuden kehityksen edellytysten mukaisena ja siten kannatettavana. Yhteistyö työelämään siirtyneiden korkeakoulututkinnon suorittaneiden asiantuntijoiden kanssa on suotavaa. On kuitenkin syytä todeta, että erikoistumiskoulutusohjelmilla ei voida korvata korkeakoulujen yleistutkintoja vaan niiden tulee selkeästi rakentua tutkintojen jälkeiseksi, asiantuntijuuden kehittämistä ja työelämää palvelevaksi toiminnoksi.

Kun erikoistumiskoulutukselle luodaan uudet säädökselliset puitteet, erikoistumiskoulutukseen liittyvät käsitteet "erikoistumiskoulutus, erikoistumisopinnot sekä täydennyskoulutus" on syytä selkiyttää. Samalla on hyvä pohtia käsitteillä tavoiteltavien opintokokonaisuuksien nimeämistä ja nykyisten termien suhdetta toisiinsa. Opetus- ja kulttuuriministeriö voisi antaa ohjeistuksen terminologian yhtenäistämiseksi. Samalla voisi pohtia, tarvitaanko kaikkia em. termejä.

Työryhmän esityksen kohta 1:

Asiantuntijuuden kehittäminen ja työurien pidentäminen edellyttävät työelämässä olevien henkilöiden kompetenssien ylläpitoa työssä oppimisen sekä koulutuksen keinoin.

Erikoistumiskoulutus perustuu työelämässä toimivien asiantuntijoiden ja sellaiseksi tähtäävien tarpeisiin. Erikoistumiskoulutukset rakentuvat työelämälähtöisyyden ohella korkeakoulujen tutkimus- ja kehittämisosaamiselle ja painopistealoille.

Erikoistumiskoulutusten kehittäminen edellyttää myös kouluttavan tahon asiantuntijoiden ja kouluttajien työelämäntietoisuuden ylläpitoa, jotta erikoistumiskoulutuksella voidaan tuottaa työelämässä toimiville asiantuntijoille lisäarvoa ja osaamisen kehittymistä. Olisi hyvä pohtia, miten erikoistumiskoulutusta tuottavien tahojen työelämäntietoisuutta ja osaamista pidetään yllä. Kun korkeakouluilta vaaditaan erikoistumiskoulutusten laadunvalvontaa, yhtenä laadunvarmistusjärjestelmän kriteerinä olisi hyvä kiinnittää huomiota korkeakoulujen opetus- ja tutkimushenkilöstön osaamistasoon sekä työelämäyhteistyövalmiuksiin.

Työryhmän esityksen kohta 2:

Korkeakoulujen erikoistumiskoulutukset ovat työelämässä toimiville henkilöille suunnattuja ammatillista kehittymistä ja erikoistumista edistäviä koulutuksia, joita korkeakoulut järjestävät korkeakoulututkinnon suorittaneille tai vastaavan osaamisen omaaville henkilöille. Erikoistumiskoulutuksen laajuus on vähintään 30 op.

Työryhmän muistiossa mainitaan laadunvarmistuksen kehittämistavoite. Osana laadunvarmistusta, erikoistumiskoulutukseen hakeutuville olisi hyvä määritellä hakeutumisen mahdollistavat minimikriteerit. Tämän saman tulisi koskea myös osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. Opintokokonaisuuden laajuuden todetaan olevan vähintään 30 op. Puhuttaessa erikoistumisesta, 30 opintopistettä lienee minimimäärä.

Opintopisteiden edellyttämän työmäärän jakautumiseen työelämässä olon mahdollistavalla tavalla on syytä kiinnittää huomiota. Koulutusta tuottavilta tahoilta olisi hyvä edellyttää opetussuunnitelman avaamista siten, että opiskelumuotojen jakaantuminen eri opiskelutapoihin käy ilmi selkeästi (kontaktiopiskelu, itsenäinen opiskelu, työssä oppiminen, hankkeet, projektityöskentely jne.) ja opiskelijalle asetettuja opintovaatimuksia on mahdollista arvioida jo koulutukseen hakeutumisvaiheessa turhien keskeyttämisten ehkäisemiseksi.

Työryhmän esityksen kohta 3:

Erikoistumiskoulutuksena voidaan järjestää koulutus, jonka laajuudesta, tavoitteista, kohderyhmästä ja opiskelijan asiantuntemuksen osoittamisesta on sovittu ammattikorkeakoulujen tai yliopistojen keskinäisessä yhteistyössä yhdessä työ- ja elinkeinoelämän edustajien kanssa. Lisäksi korkeakouluille ehdotetaan erikoistumiskoulutuksen ottamista laadunvarmistusjärjestelmänsä osaksi. Mikäli erikoistumiskoulutuksilla tavoitellaan ja luvataan asiantuntijan osaamisen erikoistumista, koulutusohjelmien tulisi olla laadunvarmistusjärjestelmän piirissä. Lisäksi koulutuksesta tulisi kerätä jatkuvaa palautetta koulutusohjelman vaikuttavuudesta sekä sidosryhmien edustajilta että opiskelijoilta ja rahoittajilta. Oikeusministeriö pitää työryhmän esityksiä koulutuksen organisoinnista onnistuneina.

Työryhmän esityksen kohta 4:

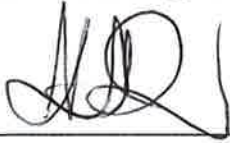
Erikoistumiskoulutusta voidaan toteuttaa vain ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa. Ensisijaisia rahoittajia koulutukselle olisivat työnantajat ja koulutukseen osallistuvat henkilöt. Lisäksi eri ministeriöt voivat ohjata koulutukseen rahoitusta.

Erikoistumiskoulutusten hintatason tulisi olla julkinen, samoin kuin koulutusohjelmia rahoittavat tahot on hyvä käydä ilmi. Erikoistumisohjelmien hintatasossa lienee tällä hetkellä melko paljon vaihtelua, mihin olisi hyvä kiinnittää huomiota. On syytä pohtia, voidaanko hintatasoa sitoa opintopisteiden määrään. Lisäksi olisi tärkeää, että erikoistumiskoulutusten määrää ja laatua sekä koulutusohjelmien sijoittumista eri työelämän sektoreille ja ammattialoille seurataan.

Työryhmän esityksen kohta 5:

Erikoistumiskoulutuksesta perittävän maksun suuruudesta päättää korkeakoulu. Erikoistumisohjelmien hinta ei saisi nousta liian korkeaksi siten, että hinta estää niihin osallistumista. Oikeusministeriö kannattaa työryhmän esitystä siitä, että ohjattaessa koulutukseen julkista rahoitusta, koulutuksista voidaan periä korkeintaan omakustannehintaa eikä koulutusta voi järjestää voiton tavoittelemiseksi.

23.9.2013 Helsingissä

Ylijohtaja Kari Kiesiläinen

OM, oikeushallinto-osasto

Koulutusasiantuntija Kati Kivistö

OM, oikeushallinto-osasto